

חינוך סביבתי, חינוך לקיימות וחינוך אקלימי

התפתחות היסטורית, מושגים ופרספקטיבות ניתוח

רפאלה בביש, מנהלת תוכנית גלוב, אגף א' מדעים, מזכירות פדגוגית, משרד החינוך

על מה נדבר?

🌀 התפתחות התנועה הסביבתית, בעולם ובישראל, ולצידם התפתחות

החינוך הסביבתי.

🌀 חינוך לפיתוח בר קיימא

🌀 חינוך לקיימות

🌀 חינוך אקלימי

🌀 המשגה, תיאוריות ופרקטיקות, ואולי קצת ביקורת.

🌀 האם יש הבדל חינוך סביבתי, חינוך לקיימות וחינוך אקלימי?

תוכניות חירום להתמודדות עם משבר האקלים

THE WHITE HOUSE

Administration Prioriti

The largest effort to combat climate change in American history:

תוכנית 100 הצעדים למשבר האקלים

תחבורה

קידום נתיבי תחבורה ציבורית עירוניים
בתקציב של 6 מיליארד שקלים עד 2026
חשמול כלל מערך רכבות הנוסעים בארץ

פסולת

תמיכה במתקני מיון ומתקני טיפול בחומר אורגני ב-2.4 מיליארד שקלים
גיבוש והפעלת מסלולי תמיכה לתעשיית המחזור

מבנים

החלת תקן בניה ירוקה על כלל המבנים בישראל
גיבוש מתווה לעידוד או לחיוב עמידה סטנדרטים ירוקים בשיפוץ מבנים

מערכות עירוניות

הרחבת תכנית ירוקה ונטיעות במרחב העירוני
יישום פתרונות מבוססי טבע לטיפול בנגר העירוני

מערכות טבעיות

תמיכות לשיקום נחלים לניהול סיכונים שיטפונות והצפות
הקמת אזורי חיץ סביב יישובים סמוכי יער

חינוך והשכלה

גיבוש תוכנית שיעורים, כולל דיגיטליים, בנושא משבר האקלים
הכללת קורסים בנושא משבר האקלים בכלל הפקולטות

ניו יורק, "יום כדור הארץ"
הראשון 1970

צילום: חגית ענתר

תל אביב, מצעד האקלים 2021

מה בין חינוך סביבתי לחינוך לקיימות? סקירה היסטורית, המשגה וגישות מרכזיות

חינוך לקיימות

Environmental Education

For **sustainable development/**

Education for Sustainability

EFS/ESD

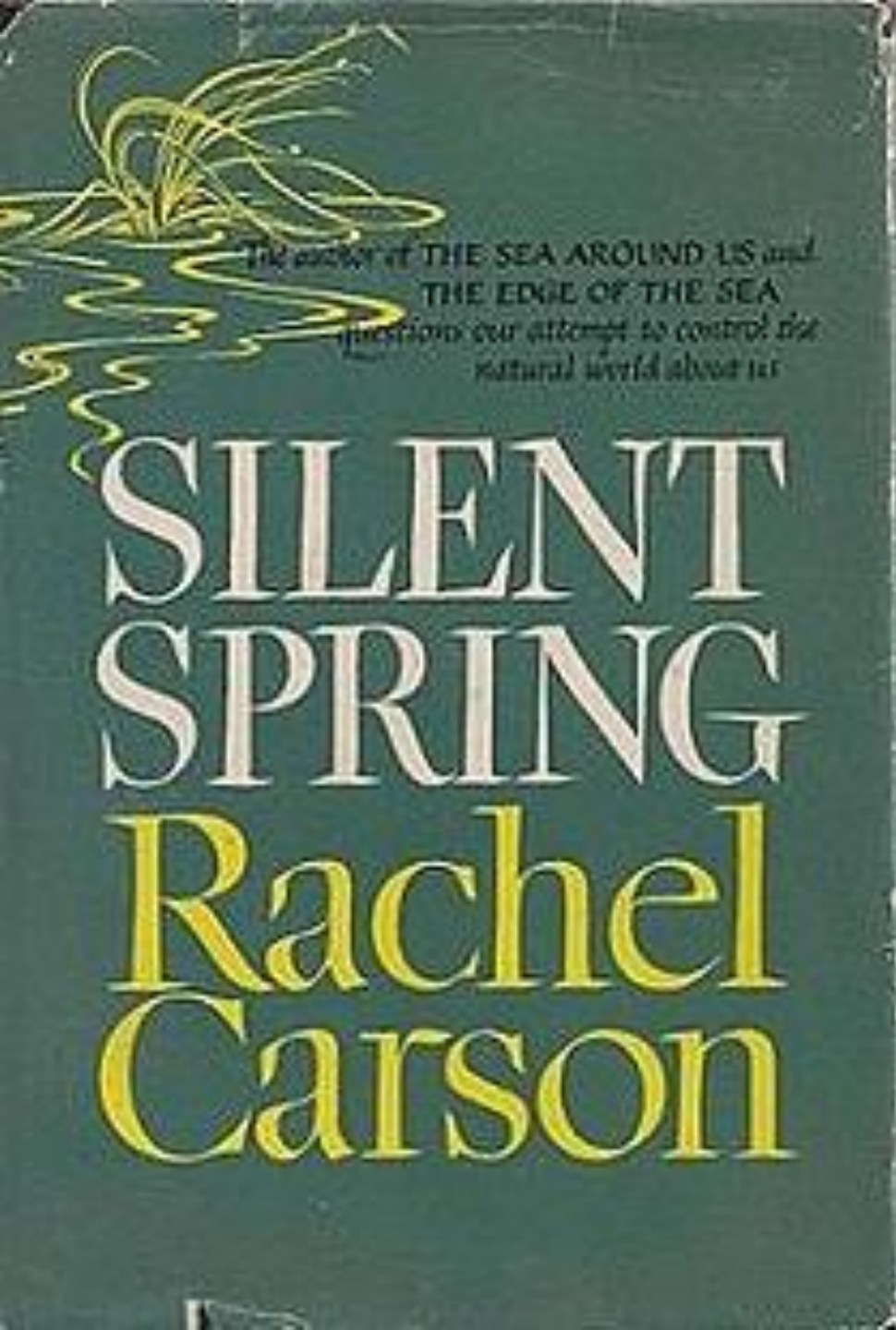

חינוך סביבתי

Environmental Education

EE

חינוך סביבתי: ציוני דרך

השנה היא 1962,

רייצ'ל קרסון, ביולוגית ימית וזואולוגית אמריקאית, מציתה את אש התנועה הסביבתית העולמית עם פרסום רב המכר

– "Silent Spring" האביב הדומם.

"יום כדור הארץ"
הראשון,
22 אפריל 1970

בשנת 1970 קרא הסנאטור
האמריקאי גיילורד נילסן ל"יום
של למידה ומחאה" בתגובה
למה שלדעתו היה הרס סביבתי
נרחב.

מעל 20 מיליון איש השתתפו
באותו היום בהפגנות שקטות
להעלאת המודעות הסביבתית
בארצות הברית.

Earth Day, April 22, 1970

the Board Room:

Photographic Exhibit: "Open Space in the Inner City" 1:00 – 5:00 p.m.

At 2:00, 3:00, 4:00 p.m.

התפתחות החינוך הסביבתי בעולם

בשנות ה-70 התקיימו 3 ועידות בין"ל של האו"מ (UNESCO): שטוקהולם, 1972: בלגרד, 1975: טיביליסי, 1977:

לראשונה הוגדרו מטרות לחינוך סביבתי, שבבסיסן ההכרה בכך **שיש לפעולות אנושיות השפעה על הסביבה.**

מטרות אלה כוללות:

- פיתוח מיומנויות ועמדות הכרחיות לשם הבנה והערכה של קשרי הגומלין בין האדם, תרבותו וסביבתו הפיסית

- הקניית ידע, ופיתוח עמדות, ערכים, ונכונות למחויבות

ע"ר

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

חינוך סביבתי בישראל ניתוח "לוגו"

אפשר לראות בהקמתה של החברה להגנת הטבע ב- 1953 (על רקע המאבק נגד התוכנית לייבוש אגם החולה), כארגון אשר שומר על הסביבה ומחנך למען הסביבה, כפעולה ממשית של חינוך סביבתי (אם כי המונח עצמו הופיע למעלה מעשור לאחר מכן), ובהמשך את המעבר של מיקוד העיסוק משמירה לחינוך וקיימות

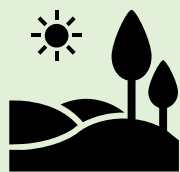
ציוני דרך בהתפתחות התנועה הסביבתית והחינוך הסביבתי בארץ

1973 מושב מליאה מיוחד וראשון של הכנסת לדיון בנושאי סביבה. הקמת השירות לשמירת איכות הסביבה במשרד ראש הממשלה	1975 כנס ראשון לחינוך סביבתי	שנות ה-80 סדרת כנסים לחינוך סביבתי במדרשת שדה בוקר 1989: הקמת המשרד לאיכות הסביבה	שנות ה-90 מלימודי סביבה למדעי הסביבה. בגרות במדעי הסביבה בהיקף של 5 יחידות לימוד	שנות ה-90 הקמה של עשרות ארגוני סביבה. הבולט שבהם "אדם וטבע ודין"	"החברה להגנת הטבע" החלה להרחיב את תחומי פעילותו ועבר מפעולות של "שימור טבע" לפעולות של "ארגון סביבתי"	1994 שנת איכות הסביבה מתקיימים ימי עיון, תקציבים רבים והעלאת מודעות לנושא במערכת החינוך	2004 חוזר מנכ"ל מיוחד (משרד החינוך) לפיתוח בר קיימא
שנות ה-70	שנות ה-80	שנות ה-90			2000		

התפתחות החינוך הסביבתי בישראל מ"שיעור מולדת" – ל"שיעור קיימות"

שיעור מולדת

גישה ביוצנטרית שבה
הטבע ואהבת הטבע
במרכז

שיעור לימודי הסביבה

שיעור מדעי הסביבה
הגישה המדעית לפיה
מקומו של המדע מרכזי
בפתרון בעיות סביבתיות

שיעור קיימות

גישה המעמידה במרכז את
החברה והקהילה האנושית
וצרכיה גישה אתנוצנטרית.
המכונה גם חינוך לפיתוח
בר קיימא, חינוך לקיימות

(שוורץ, 2001)

מחינוך סביבתי לחינוך לקיימות: ציוני דרך

1987, פירסום דו"ח ברונטלנד: "עתידנו המשותף"

בדו"ח זה, הובעה ההכרה באחריותה של האנושות למצבן הירוד של המערכות האקולוגיות הטבעיות בכדור הארץ, והמחויבות המשותפת של כל תושבי כדור הארץ להביא לשינוי.

בהמשך הדו"ח הוגדר המושג

"פיתוח בר-קיימא":

פיתוח העונה על צורכי הדור הנוכחי, מבלי להתפשר על יכולתם של הדורות הבאים לספק את צורכיהם.

ההגדרה מבטאת את המתח בין פיתוח כלכלי וטכנולוגי לבין שימור משאבי טבע. על-פי תפיסה זו, כל תהליך של פיתוח, גם אם הוא חיוני לסיפוק צורכי האדם ולשיפור איכות החיים, חייב להתנהל באופן שאינו מסכן את היכולת של הסביבה הטבעית לספק שירותים תומכי חיים.

פסגת כדור הארץ, ועידת ריו, 1992

נציגי 172 ממשלות

כ-2,400 נציגי ארגונים סביבתיים וחברתיים:

דיון באתגרי המאה ה-21 והגייה של תוכנית פעולה עולמית להתמודדות איתם.

במהלך הוועידה גובשה הצהרת ריו על סביבה ופיתוח. עיקרי

ההצהרה הם שהוועידה רואה בסביבה, בפיתוח ובחברה

תחומים שאינם נפרדים, וקוראת לשיתוף פעולה בין-לאומי

להשגת פיתוח בר-קיימא ולשמירה על המערכות האקולוגיות

של כדור הארץ.

בעקבות הוועידה חתמו נציגים מ-170 מדינות על הצהרת ריו,

ובכך מיסדו "שותפות עולמית לשימור ושיקום הבריאות והשלמות

של המערכת האקולוגית העולמית" (מתוך הצהרת ריו, עיקרון 7).

גרטה טונברג, בת ה-16, 2019
 "המסת הקרחונים בקטבים והצפת חופי האוקיינוסים,
 החרפת קיצוניות ותדירות אסונות הטבע, חורבן
 השטחים החקלאיים ומקורות המים, הכחדה המונית של
 בעלי חיים והרס שרשרת המזון – כל אלה זה לא העולם
 שאני רוצה לחיות בו. מדובר בעולם של מלחמות על
 משאבים, עוני, פליטים, מלחמות ומחלות".

ריו, 1992,
 סברן סוזוקי בת ה-12, בנאום בפני מנהיגי העולם:
 "If you don't know how to fix it, please stop breaking it!"
 Plenary session address by Severn, age 12, to the United Nations Conference on
 Environment and Development, Rio de Janeiro, Brazil, June 11, 1992.

"אג'נדה 21", פסגת ריו, 1992.

- התוכנית מכילה סדרה מקיפה של עקרונות שנועדו לסייע לממשלות ולמוסדות אחרים לפתח וליישם מדיניות ותוכניות לשיפור איכות הסביבה, אוכלוסייה בת-שימור ופיתוח בר קיימא.
- תוכנית אג'נדה 21 מהווה בסיס לפעולה של ממשלות ושל מוסדות ממשל מקומיים. כך למשל למעלה מ-150 מדינות הקימו ועידות לאומיות לקידום דיאלוג על פיתוח וקיימות בין גורמים ממשלתיים, **ארגונים סביבתיים, חברות עסקיות, והחברה האזרחית**

ועידת יוהנסבורג 2002 - ועידת הפסגה העולמית לפיתוח בר-קיימא

כעשור לאחר ועידת ריו התכנסה הקהילה העולמית כדי
לסקור את היישום וההישגים של אמנת ריו ושל תוכנית
אג'נדה 21.

בהצהרת יוהנסבורג על פיתוח בר-קיימא:

פיתוח בר-קיימא נבנה על שלושה עמודי טווה

הכרוכים זה בזה ומחזקים זה את זה:

- פיתוח כלכלי
- פיתוח חברתי
- שמירה על הסביבה

תפיסה זו מדגישה את המורכבות והתלות ההדדית בין
סוגיות שונות כגון: עוני, צריכה בזבזנית, התדרדרות
סביבתית, התפוררות אזורים עירוניים, גידול אוכלוסייה,
חוסר צדק מגדרי, בריאות האדם, עימותים מזוינים והפרה
של זכויות אדם.

ציר הזמן: התפתחות החינוך הסביבתי בעולם

1960

אהבה וקשר
לטבע

1970

פתרון בעיות,
נושאים עירוניים,
אתיקה,

1980

נושאים
גלובליים

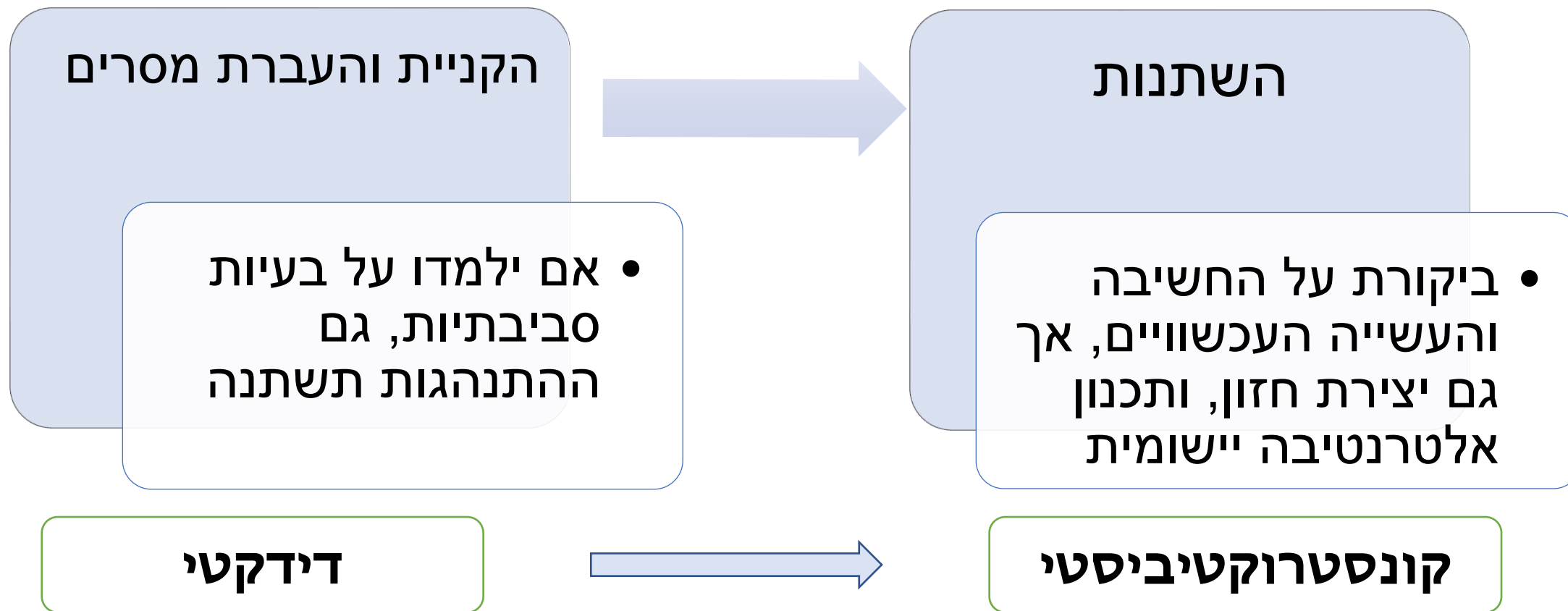

1990- חינוך

לשינוי,
חינוך
טרנספורמטיבי

היבטים פוליטיים

ציר אידיאולוגי:

גישות וזרמים בחינוך הסביבתי ובחינוך לקיימות

לוסי סובה, (Sauve' 2005) חוקרת חינוך סביבתי סקרה 15 גישות מובילות לחינוך סביבתי ומיפתה אותן תוך מציאת נקודות דמיון ושוני.

המסקנה העיקרית:

הגישות אינן בהכרח שונות בכל מאפייניהן ושיטות הפעולה.

פרופ' טלי טל (טל, 2009) חילקה את הגישות המרכזיות לשתי קבוצות: ותיקות וצעירות, טל רואה בריבוי הגישות התפתחות היסטורית, ואין זה בהכרח אומר שיש לאמץ דווקא את החדשות.

ניתן לשלב ביניהן בהתאם לתפיסת עולם ואמונה בדרך פדגוגית מסוימת.

הומניסטי

הכרת סביבת החיים של הפרט,
הכרת העצמי ביחס לסביבה
הפיסית, תחושת שייכות.

קוגניטיבי, ריגושי התנסות
חושי

חינוך סביבתי כאוסף זרמים
גישות ותיקות
(Sauve' 2005)

נטורליסטי:

יצירת קשר ואהבה לטבע.
חושי, קוגניטיבי, ריגושי התנסותי,
יצירתי

פתרון בעיות:

פיתוח מיומנויות פתרון בעיות.
קוגניטיבי- פרגמטי

חיסכון במשאבי טבע.

אימוץ התנהגות חסכונית, מיומנויות
ממשק סביבתי.
קוגניטיבי- פרגמטי

מדעי:

רכישת ידע במדעי הסביבה, פיתוח
מיומנויות מדעיות.

קוגניטיבי

פיתוח בר קיימא

פיתוח כלכלי שמתחשב בצדק
חברתי וקיימות אקולוגית.

קוגניטיבי-פרגמטי

חינוך סביבתי כאוסף זרמים

גישות צעירות

(Sauve' 2005)

ביקורתי- חברתי

פירוק המציאות החברתית-
סביבתית והשינויים שלה

פעולתי, יישומי, רפלקטיבי, דיאלוגי.

פעולתי

למידה על ולמען פעולה סביבתית,
פיתוח רפלקטיביות.

פעולתי- יישומי.

לסיכום,

מה בין EE ל ESD - שונים או משלימים?

"אג'נדה 21" מסמלת את תחילת התפתחות השיח של פיתוח בר קיימא, וכניסתו של שיח החינוך לפיתוח בר קיימא (ה-ESD) לתוך תוכניות הלימודים בבתי הספר ברחבי העולם, ובמרכזו עומד הצורך למצוא איזון בין מתן מענה לצרכי הסביבה ולצרכי האנושות.

בגלגולים קודמים של **החינוך הסביבתי**, הטבע נתפס כנטורליסטי, שיטתי, מדעי, ממוקד ערך או הוליסטי, תפסו את הסביבה כטבע, מערכת, מושא לימוד או תחום ערכים.

ואילו **בחינוך לפיתוח בר קיימא**, הסביבה נתפסת כמשאב לפיתוח כלכלי או כמשאב משותף חיים קיימא' (Sauvé 2005, 34).

earth day 2021

ניתוח ביקורתי על החינוך לפיתוח בר קיימא:

השיח הדומיננטי, המרכזי, על חינוך לפיתוח בר קיימא ESD מסתיר הטייה אנתרופוצנטרית.

יש הרואים בחינוך לפיתוח בר – קיימא **שימור המערכת הצרכנית- מערבית בתוך עטיפה שיוצרת הטעיה**, ורואים סכנה בכך שחינוך לפיתוח בר קיימא יוצר בלבול אצל המורה והתלמיד והתלמיד בנוגע לסתירות מובנות של גישת 'לאכול את העוגה ולהשאיר אותה שלמה'.

הפרדוקס הבסיסי ביותר של ESD, טמון במטרה האוקסימורונית שלה: קידום הפיתוח האנושי באמצעות צמיחה כלכלית, יחד עם שמירה על בריאות המערכת האקולוגית על כנה.

האם מדובר בחינוך אפקטיבי להפחתת השימוש במשאבים, או בחינוך דמוקרטי, המתמקד בחשיבה הביקורתית של התלמיד.

האם החינוך לפב"ק מונע על ידי בעלי עניין רבי עוצמה כתאגידים גלובליים, או שהוא חינוך לסולידריות חברתית, החותר תחת הנחות יסוד מערביות מקובלות?

חינוך בנושא שינוי האקלים Climate change Education

חינוך בנושא שינוי האקלים
מתאים מבחינת הרעיונות
לעקרונות המרכזיים העומדים
בבסיס החינוך לקיימות.

חינוך לקיימות הוא גישה חינוכית
המיישמת עקרונות של פיתוח בר
קיימא, תוך הדגשת יחסי הגומלין בין
חברה, כלכלה וסביבה.

מטרתו לטפח אזרחים שנוהגים
באחריות סביבתית כפרטים וכקהילה
ופועלים למען עתיד בר-קיימא למענם
ולמען הדורות הבאים.

הצעת חוק לחינוך אקלימי

הכנסת

כנסת לילדים

חדשות

על הכנסת

פעילות הכנסת

חברי הכנסת

עמוד הבית « פעילות הכנסת » החקיקה « מאגר החקיקה הלאומי » הצעת חוק

מאגר החקיקה הלאומי

באתר זה מוצג לראשונה מידע על כלל חוקי מדינת ישראל, על הצעות החוק בהליך חקיקה או שהליך חקיקתן נעצר ועל החוקים שחקיקתם הושלמה. לכל חוק מדינת ישראל יש דף במאגר ובו מוצגים היסטוריית החקיקה מאז נחקק לראשונה וכל תיקוניו. לכל תיקון חוק ולכל הצעת חוק יש דף במאגר ובו מוצגים נוסחי הצעת החוק, וכן "דברי הכנסת" והפרוטוקולים של הדיונים בוועדות הכנסת.

על המאגר | מילון מונחים | שאלות ותשובות | מידע נגיש על חקיקה

על המאגר

הצעות חוק

חוקים

חוקי מדינת ישראל

הצעת חוק חינוך אקלימי, התשפ"א-2021

הכנסת:	סוג הצ"ח:	מספר הצ"ח:	סטטוס:
העשרים וארבע	פרטית	2025/24/פ	הונחה על שולחן הכנסת לדיון מוקדם

הוועדה המטפלת:

טרם נקבעה

חברי הכנסת היוזמים:

יוראי להב הרצנו, אלון טל, מוסי רז, גבי לסקי, רם שפע, עידית סילמן, יסמין פרידמן

חברי הכנסת המצטרפים:

עמיחי שיקלי

החוק התקבל

במליאה
קריאה שנייה

בוועדה
הכנה לקריאה

במליאה
קריאה

בוועדה
הכנה

במליאה
דיון מוקדם

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

בשנת 2015 פרסם האו"ם את שבעה-
עשר היעדים של פיתוח בר קיימא
שיש להשיג עד 2030 בתחומי חיים
מגוונים, בהם חינוך, בריאות, כלכלה,
חברה, תרבות וסביבה- ליצירת עולם
הוגן ולשמירה על כדור הארץ (UN,)
2018

אחד מהיעדים הוא אפחות שינויי
האקלים והשלכותיו. לחינוך תפקיד
מרכזי בהשגת יעדים אלה.

חשיבות האוריינות האקלימית

במסגרת מחקרי פיזה, שבדקו את רמת האוריינות המדעית של תלמידים בני 15 במדינות רבות בעולם, עולה שהציפייה היא שאדם בעל ידע מדעי אקלימי יהיה בעל ידע במדעי האקלים:

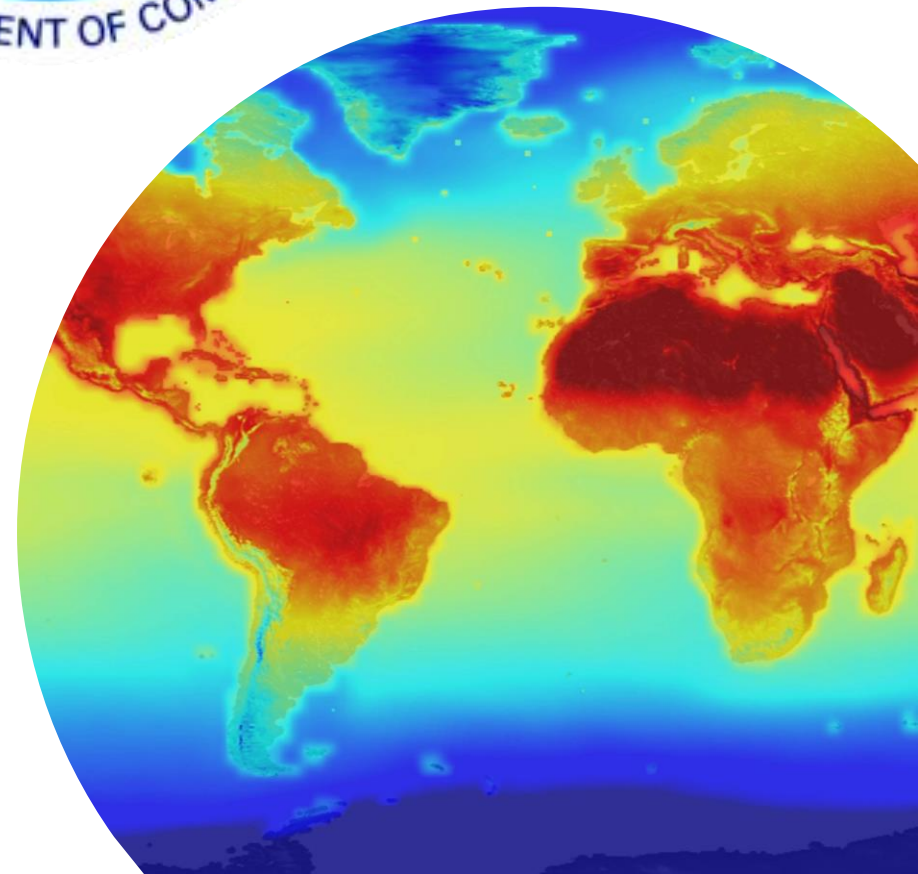
- דקלרטיבי – לדעת ש, אפסטימי- תיאורטי, ופרקטי- מעשי.
- יהיה מסוגל להעריך מידע רלבנטי בתחום בזכויות כשירויות מדעיות מגוונות (תכנון חקר, ניתוח נתונים, הצגת ידע, פתרון בעיות)
- יאמץ עמדות והתנהגויות המכוונות גם לצמצום בעיית שינוי האקלים וגם להסתגלות לשינויי האקלים (OECD, 2013)

אוריינות אקלימית Climate Literacy

"ההבנה של האדם לגבי האופן שבו הוא משפיע
על האקלים ועל האופן שבו האקלים משפיע עליו
כפרט וכחברה.

אדם בעל אוריינות אקלימית יודע כיצד להעריך
מידע מדעי אמין בנושא האקלים, משתתף בשיח
בנושא אקלים ושינוי אקלים בדרכים משמעותיות
ומסוגל לקבל החלטות מושכלות לגבי פעולות

אנושיות שיכולות להשפיע על האקלים" (NOAA, 2014)

אוריינות אקלים

בעלי אוריינות מדעית אקלימית מבינים כיצד פועלות מערכות אקלימיות בעולם ומודעים לקשר ההדוק בין תופעות אקלימיות לבין החיים האנושיים ולהשפעות האקלים על בריאות האדם (איריס אלקחר 2020)

הם מסוגלים לשפוט את מידת האמינות של טענות מדעיות ולהעזר בהן בקבלת החלטותיהם לגבי איכות חייהם. (Niepod, Herring & McConville, 2007)

הם מבינים שחוקרים בתחום האקלים מתבססים על מספר הנחות יסוד:

- (1) מערכות האקלים בכדור הארץ ניתנות להבנה וחיזוי והן עדיין מתפתחות
- (2) מדעי האקלים הוא תחום מתקדם שהמידע בו הולך ומצטבר
- (3) המחקר בתחום נשען על עדויות אמפיריות בעלות תוקף ומהימנות גבוהים.

אוריינות אקלים - ואוריינות מדעית

טיפול אוריינות מדעית בנושא האקלים רלבנטי לתהליכי קבלת החלטות של כל האזרחים בכל הגילים ולאיוכות חייהם. לכן יש לאמץ נקודת מבט של חשיבה מערכתית ובין תחומית ולהתמקד ביחסי הגומלין הדינמיים בין מערכות כדור הארץ והאדם.

ככל שאזרחים רבים יותר יבינו את ההשפעות ההדדיות בין מערכות אקלים לבין חייהם, כך תלך ותתחזק המודעות הציבורית לשינויי האקלים.
(USGRP2009)

עקרונות מדעיים של אוריינות אקלים

7 עקרונות מדעיים בסיסיים וחיוניים בהקניית אוריינות אקלימית ללומדים (NOAA, 2014):

1. השמש היא מקור האנרגיה המרכזי במערכת האקלים של כדור הארץ
 2. האקלים מווסת בין מרכיבים שונים במערכות כדור הארץ, באמצעות קשרי גומלין מורכבים
 3. החיים בכדור הארץ תלויים באקלים, מעוצבים על ידו ומשפיעים עליו
 4. האקלים משתנה במרחב ובזמן כתוצאה מתהליכים טבעיים ומתהליכים מעשה ידי אדם
 5. אפשר להעמיק את ההבנה ביחס למערכת האקלים באמצעות תצפיות, לימודים עיוניים והמחשות
 6. פעולות האדם משפיעות על מערכת האקלים
 7. לשינוי האקלים השלכות על מערכות כדור הארץ וחיי האדם.
-
-
-
-

טיפול אוריינות אקלימית באמצעות חינוך המכוון לנושא שינוי אקלים

בהיבט ההתנהגותי על החינוך לשינוי אקלים להתייחס לשתי אסטרטגיות פעולה עיקריות (Anderson 2012):

1. **אפחות (Mitigation)** - השקעת מאמצים אקטיביים לצמצום גזי החממה הנפלטת לאטמוספירה

2. **הסתגלות (Adaption)** – צמצום הרגישות של מערכות אקולוגיות להשפעות של שינויי האקלים, וביצוע התאמות חברתיות, אקולוגיות וכלכליות לאקלים המשתנה, באמצעות שינויי התנהגות נדרשים.

שני רכיבים חיוניים לטיפול אוריינות אקלימית:

(1) תשתית פדגוגית מתאימה:

כלים שיאפשרו ללומד להתמודד ביעילות עם עתיד המתאפיין באי-ודאות;
רכישת ידע והבנה של הגורמים לשינויי האקלים ולמשבר הסביבתי,
זיהוי יחסי הכוחות בין בעלי עניין שונים המעורבים בשינויי אקלים
ויכולת לשפוט את תרומתם לטובת הכלל, ידע בנוגע לפרקטיקות של הפחתה
והסתגלות

(2) תשתית פיזית מתאימה:

דאגה לסביבות למידה ומרחבי למידה בטוחים, המספקים יישום בפועל של אסטרטגיות
ההפחתה וההסתגלות (מבנים "ירוקים").

אתגרים בטיפול אוריינות אקלימית

קידום האוריינות האקלימית לוקה בחסר.

במציאות, רבים בוגרי מערכות חינוך ברחבי העולם לא נחשפו כלל לנושא שינויי האקלים.

מתוך כך, **קיימות בציבור הרחב תפיסות שגויות לגבי מושג זה,**

וזה, על פי מחקרים רבים האתגר המרכזי בחינוך בנושי שינוי האקלים. (IPCC, 2018)

תפיסות שגויות נפוצות

בלבול בין מושגים

אקלים – מזג אוויר

ייחוס שינויי אקלים –
לחור באזון

התייחסות למושגים "שינוי
האקלים" ו"גזי חממה" כאל
מושגים נרדפים,

הימנעות של אנשי חינוך לעסוק בנושא

מדוע מורים למדעים
נמנעים משילוב נושא
זה בהוראתם?

המושג מורכב מבחינה
מדעית

למורים ידע לקוי
ותפיסות שגויות ביחס
למושג זה

הנושא שנוי במחלוקת
חברתית-פוליטית

למורים חסר ידע פדגוגי
בנושא

הנושא אינו נכלל בתוכנית
הלימודים, בהכשרת מורים
ובתוכניות לפיתוח מקצועי

חסר ידע מדעי עדכני
בחומרי ההוראה

המורים תופסים את שינויי
האקלים כתופעה אדירת
מימדים ומאיימת שאי אפשר
לפתור ביעילות באמצעות
שינויים בהתנהגויות אנושיות.

גישות ופרקטיקות לטיפול אוריינות מדעית אקלימית

בספרות המחקרית מתוארות כמה וכמה גישות לטיפול אוריינות אקלימית בקרב הציבור הרחב ובמערכת החינוך אחת מהן היא :

אוריינות מידע: יכולת לגשת, לנתח, להעריך, ליצור ולפעול בהצלחה בכל סוגי המדיה
Media literacy

ניתן לחזק באמצעות טיפוח אוריינות מידע הידע בנושא שינוי האקלים, המיומנויות הכרוכות בהבנתו והשיח הציבורי לגביו.

אוריינות מידע מעודדת חשיבה עצמאית, ביקורתית וניתוח מידע באופן מושכל.

אסטרטגיות וכיווני הוראה-למידה לחיזוק אוריינות אקלימית (Anderson 2012)

1. הוראת שינוי האקלים כחלק מתוכנית לימודים בין תחומית המעוגנת במדעי הסביבה. הוראה אינטגרטיבית בנושאי הלימודי הקיימים: מדעים, גיאוגרפיה, אזרחות היסטוריה, לימודי שפה, תיאטרון ואומנות. כך תתחזק אצל הלומד ההבנה הווליסטית של התופעה, והאחריות שלהם לפעול בנושא.

2. שילוב למידה פעילה הקשורה לפתרון בעיות מקומיות – חיזוק הרלוונטיות לחיים האמיתיים שלהם

אסטרטגיות וכיווני הוראה-למידה לחיזוק אוריינות אקלימית (Anderson 2012)

3. פיתוח מיומנויות של חשיבה ביקורתית באמצעות הדגשת יכולת הפרט להגיע להישגים חיוביים. – מעודדת מעורבות ובחירה של התנהגות סביבתית. (מסוגלות עצמית, צימצום אי וודאות – חיוני במיוחד ללומדים צעירים)

4. הצגת חלופות שונות לטביעת הרגל האקולוגית- חשיפת הלומד למידע שקושר בין התנהלותם היומיומית לבין ההשלכות על הסביבה, לרבות שימוש במדדים כמותיים

5. שימוש בטכניקות מגוונות, כגון דמיון מודרך וכתובת טיעונים